

گزارش جلسه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان کرمان

شماره نشست: ۶۸	تاریخ جلسه: ۱۴۰۰/۰۹/۰۴	ساعت شروع: ۷:۳۰	ساعت خاتمه: ۹:۳۰	محل نشست: سالن زنده یاد کامیابی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی کرمان
----------------	------------------------	-----------------	------------------	--

عناوین دستور جلسات

عنوان پیش از دستور:

- تلاوت قرآن و خیرمقدم
- ارائه گزارش طرح های نیمه فعال و راکد سازمان جهاد کشاورزی شمال استان کرمان
- ارائه گزارش طرح های نیمه فعال و راکد سازمان صنعت، معدن و تجارت جنوب استان کرمان

عنوان دستور جلسه:

- ارائه گزارش "وضعیت مصارف آب در ایران و جهان"
- طرح مسائل و مشکلات آب در بخش کشاورزی و نقش مدیریت منابع آب و قوانین در اتلاف منابع مذکور و ارائه راهکارهای پیشنهادی در حوزه های زیر:
- الف: بررسی ایرادات قانون حل مشکل اراضی بایر
- ب: بررسی علل عدم امکان انتقال آب کشاورزی از اراضی کم بازده به پر بازده
- ج: پیشنهاد راه اندازی پایلوت بازار آب در دشت رفسنجان
- د: بررسی شیوه اجرای تحقق آب قابل برنامه ریزی در بخش کشاورزی
- ه: بررسی جایگزینی یارانه انرژی بخش کشاورزی در استحصال آب زیرزمینی با معادل ریالی آن

خارج از دستور:

- برنامه های اقتصادی سال ۱۴۰۱ با نگاه توسعه پایدار

مشروح مذاکرات

شصت و هشتمین جلسه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی با موضوع "مسائل و مشکلات آب در بخش کشاورزی؛ نقش مدیریت منابع آب و قوانین در اتلاف منابع مذکور" روز پنجشنبه مورخ ۱۴۰۰/۰۹/۰۴ در محل سالن زنده یاد کامیابی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی کرمان برگزار گردید.

در ابتدا جناب آقای مهندس طبیب زاده رئیس محترم اتاق و دبیر شورا ضمن عرض خیر مقدم، تبریک هفته بسیج و تسلیت سالگرد ارتحال آیت الله سید یحیی جعفری، نماینده سابق ولی فقیه در استان و امام جمعه فقید کرمان، افزودند: قبل از پرداختن به موضوع اساسی آب، به رسم هر جلسه از آغاز سال تا به حال و در راستای پیگیری مستمر و مجدانه موضوع تحقق شعار سال، دو گزارش در ارتباط با طرح های نیمه تمام و راکد ارائه خواهد شد. از این رو امیدواریم در پایان سال تغییری محسوس در وضعیت توسعه استان کرمان داشته باشیم.

ایشان در ادامه ضمن اشاره به لزوم اتخاذ تدبیری جهت پشت سر گذاشتن بحران آب موارد زیر را مطرح نمودند:

سهم بخش کشاورزی از GDP استان حدود ۱۷-۱۸ درصد از ۲۲ هزار میلیارد تومان می باشد؛ با این وجود خروجی بخش کشاورزی ۳۶ هزار میلیارد تومان، و ورودی آب ۶ میلیارد متر مکعب است. از این رو نظام آب استان کرمان نیاز به بازنگری، بازبینی، بازمهندسی و بازطراحی جدی دارد.

وضعیت منابع و مصارف آب در استان کرمان به شدت بحرانیست. این در حالیست که میزان مصرف سرانه آب در استان کرمان پس از خوزستان رتبه دوم در کشور را داراست که نشان دهنده عمق بحران مدیریت منابع و مصارف آب در استان است. ایشان در ادامه ضمن بیان این مطلب که سازگاری با آب در دستور کار قرار دارد، موضوع آب را بحث مفصلی دانستند که بخشی از آن در ادامه جلسه مطرح خواهد شد. علاوه بر این از نمایندگان مجلس شورای اسلامی نیز درخواست کردند که موضوع کمبود آب را با جدیت در استان پیگیری کنند؛ ضمن اینکه اندیشکده تدبیر آب ایران نیز ظرفیت خوبی برای کمک به اصلاح قوانین و مقررات این بخش را در اختیار دارد.

پیش از دستور ۱: ارائه گزارش طرح های نیمه فعال و راکد سازمان جهاد کشاورزی شمال استان کرمان

جناب آقای مهندس سعیدی، رئیس محترم سازمان جهاد کشاورزی شمال استان کرمان در ادامه گزارش خود را در خصوص طرح های نیمه تمام و راکد، به شرح زیر مطرح نمودند:

در سطح استان کرمان ۱۷۷ طرح نیمه تمام در بخش کشاورزی داریم که عمدتاً مشکل آنها در حوزه تسهیلات بانکی می باشد. این در حالیست که تسهیلات بانکی بند الف تبصره ۱۸ قانون بودجه تاکنون ابلاغ نگردیده است.

با این وجود بررسی ها نشان می دهد اختصاص ۴۰۰ میلیارد تومان به ۱۷۷ طرح مذکور، منجر به اجرایی شدن طرح ها خواهد شد. لازم به ذکر است تعداد محدودی از این طرح ها با توجه به تسهیلاتی که دریافت کرده اند تا بهمن ماه سال جاری به بهره برداری خواهند رسید. علاوه بر این برای راه اندازی ۱۲۶ طرح کوچک بخش کشاورزی، که برای راه اندازی آنها متقاضی وجود دارد، حدود ۲۵۰ میلیارد تومان اعتبار نیاز است.

در حوزه دام و طیور نیز برای ۳ میلیون و ۶۰۰ متقاضی (که مجوز راه اندازی مرغداری دریافت کرده اند) اعتباری در نظر گرفته نشده است. این در حالیست که این متقاضیان علاوه بر اینکه با مشکلاتی نظیر تامین آب و تغییر کاربری مواجه هستند، نیازمند دریافت تسهیلات بانکی نیز می باشند.

در ادامه جناب آقای مهندس حسن پور، رئیس محترم مجمع نمایندگان و نماینده محترم شهرستان های سیرجان و بردسیر در مجلس شورای اسلامی پیشنهاد خود را مبنی بر تصویب تامین اعتبار ۱۷۷ طرح نیمه تمام بخش کشاورزی (حدود ۴۰۰ میلیارد تومان) با پیگیری مسئولین استانی و جناب آقای دکتر پور ابراهیمی و تعیین زمان مشخص برای اجرایی شدن این مصوبه، ارائه نمودند.

در این خصوص جناب آقای دکتر زینی وند استاندار محترم کرمان و رئیس شورا نیز بر لزوم تفکیک و عارضه یابی ۱۷۷ طرح مذکور تاکید نمودند.

جناب آقای دکتر مهرابی، سرپرست محترم معاونت هماهنگی امور اقتصادی استانداری نیز افزودند حدود ۲۰۰ میلیارد تومان از بند الف تبصره (۱۸) به سازمان جهاد کشاورزی شمال استان ابلاغ خواهد شد و مابقی آن نیز از طریق کمیسیون اقتصادی مجلس قابل پیگیری خواهد بود.

هم چنین جناب آقای دکتر پور ابراهیمی رئیس محترم کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی نیز پیشنهاد خود را مبنی بر ارائه لیستی از طرح های بزرگ نیمه تمام برای پیگیری در کمیسیون اقتصادی مجلس ارائه داده و افزودند طرح های کوچک نیز از محل بند الف تبصره (۱۸) و یا از طریق منابع استانی تامین اعتبار خواهند شد.

پیش از دستور ۲: ارائه گزارش طرح های نیمه فعال و راکد سازمان صنعت، معدن و تجارت جنوب استان کرمان

در ادامه جناب آقای مهندس مروجی فرد، رئیس محترم سازمان صنعت، معدن و تجارت جنوب استان کرمان نیز در گزارش خود با عنوان طرح های نیمه تمام و راکد، پس از ارائه آماری در ارتباط با وضعیت کلی معادن جنوب کرمان، مواردی به شرح زیر مطرح نمودند:

تعداد کل مجوز های تاسیس صادر شده در حوزه صنعت از زمان تشکیل سازمان صنعت، معدن و تجارت در جنوب استان کرمان ۱۹۸۹ می باشد؛ که از این تعداد ۴۸۵ مجوز (با سرمایه گذاری ۵۸۷۸۵ میلیارد ریال و ایجاد شغل برای ۱۱۵۷۷ نفر) بر اساس بازدید های صورت گرفته باقی مانده و بقیه باطل شده اند. لازم به ذکر است ۲۶۴ واحد با مجوز های مذکور راه اندازی گردیده اند که ۳ واحد آن بزرگ و ۲۶۱ واحد آن کوچک می باشند. این در حالیست که حدود ۳۳ درصد از این واحدها در حوزه گروه محصولات غذایی و آشامیدنی مشغول به کار هستند. از این رو حدود ۳۰ درصد از مجوز های صادر شده در خصوص فرآوری محصولات کشاورزی است.

ایشان در ادامه ضمن ارائه آماری از تعداد واحدهای نیمه فعال و راکد در گروه کانی غیر فلزی، گروه فرآوری معدنی، گروه شیمیایی، لاستیک، پلاستیک و بازیافت، گروه ساخت فلزات اساسی و محصولات فلزی فابریکی، ماشین سازی و ریختگری و گروه نساجی، پوشاک، چوب، کاغذ و چاپ،

در گروه محصولات غذایی و آشامیدنی، ۹ واحد را نیمه فعال و ۶ واحد را راکد عنوان کردند. بنابراین از ۲۶۴ مجوزی که در جنوب استان کرمان صادر گردیده است، تعداد ۱۳ واحد نیمه فعال و ۲۵ واحد راکد می باشد.

هم چنین از میان ۲۵ واحد راکد ۶ بنگاه خارج از شهرک و ۱۹ بنگاه داخل شهرک قرار دارند؛ که بر اساس بازدید های صورت گرفته ۱۲ واحد قابل احیاء و ۱۳ واحد غیرقابل احیاء بوده و ۳ واحد نیز به تولید بازگشته اند.

ایشان در آخر پس از تشریح علت غیر فعال بودن واحد های راکد و واحد های غیر فعال، علت اصلی غیر فعال بودن واحد های راکد را حوزه مدیریت و علت اصلی عدم فعالیت واحد های غیر فعال را وجود مشکلاتی در حوزه تامین مواد اولیه (نظیر اتخاذ تصمیمی در راستای کاهش سهمیه مواد اولیه واحد های صنعتی به ویژه در حوزه پتروشیمی) مطرح کرده و افزودند از میان معادن دارای پروانه بهره برداری نیز ۶۰ درصد فعال، ۳ درصد نیمه فعال و ۳۷ درصد راکد هستند.

سپس جناب آقای مهندس حسن پور پیشنهاد خود را مبنی بر تعیین تکلیف واحد های مطرح شده توسط سازمان های جهاد کشاورزی شمال و جنوب و سازمان های صنعت، معدن و تجارت شمال و جنوب استان کرمان، در یک بازه زمانی کوتاه (۱۰ روز) مطرح نموده و به رفع مشکل کارخانه فریکو سیرجان و کمک به اجرایی شدن برنامه تولید ۵ میلیون قطعه مرغ در استان اشاره کردند.

در ادامه پس از صحبت های دکتر مهربانی مبنی بر اینکه پیگیری تعیین تکلیف بنگاه های مذکور از طریق برگزاری جلسه های مکرر در این حوزه، وجود اطلاعات طبقه بندی شده و اشراف کامل به واحد ها، در حال انجام است، جناب آقای دکتر پور ابراهیمی پیشنهاد دادند جناب آقای دکتر مهربانی لیستی از وضعیت واحد ها، اقدامات انجام شده از فروردین ماه سال جاری و برنامه آتی را که نیاز به اخذ تصمیماتی خارج از استان دارد، به تفکیک سازمان های جهاد کشاورزی شمال و جنوب و سازمان های صنعت، معدن و تجارت شمال و جنوب استان کرمان تهیه و در جلسه آتی شورا ارائه دهند. در نهایت این لیست به مجمع نمایندگان استان نیز اعلام گردد.

سپس دکتر زینی وند ضمن تایید پیشنهاد دکتر پور ابراهیمی افزودند: جلسات ستاد تسهیل و رفع موانع تولید به صورت منطقه ای و شهرستانی در راستای حل مشکلات این حوزه برگزار می شود. علاوه بر این در راستای تعیین تکلیف بنگاه ها نیاز است از ظرفیت مجمع نمایندگان و کمیسیون اقتصادی مجلس استفاده گردد. هم چنین یک جلسه از شورای گفت و گو دولت و بخش خصوصی استان نیز به تشریح برنامه های سال ۱۴۰۱ توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان اختصاص یابد.

دستور جلسه ۱: ارائه گزارش "وضعیت مصارف آب در ایران و جهان"

در ادامه جلسه پس از پخش کلیپ بحران اجتماعی آب، جناب آقای مهندس علوی رئیس محترم اندیشکده تدبیر آب، با بیان این مطلب که تراکنش مصرف آب در استان کرمان در بخش های مختلف و تاثیر آن بر GDP استان، سیمای کلی وضعیت تاثیرگذاری آب بر پایداری و توسعه استان را نشان خواهد داد، وضعیت مصارف آب در ایران و جهان را با تشریح وضعیت تولید ناخالص داخلی و مصرف آب در کشورهای منطقه (سهم هر بخش از تولید ناخالص داخلی و سهم از مصرف آب به تفکیک بخش های مختلف) مطرح نموده و افزودند: سهم مصرف آب کشور ایران در بخش های کشاورزی، صنعت و خدمات با کشورهایی مانند ازبکستان و پاکستان یکسان بوده و حدود ۹۰ درصد آب این کشورها در بخش کشاورزی به مصرف می رسد. با این وجود نقش کشاورزی در GDP کشور ما کمتر از ۱۰ درصد است. این در حالیست که در کشورهای ازبکستان و پاکستان این رقم به ۲۲-۲۳ درصد می رسد. از این رو بخش کشاورزی در کشور ما (علی رغم مصرف مقدار زیادی آب) نقش تاثیرگذاری در توسعه اقتصادی کشور ایفا نکرده است.

از طرفی در مقایسه تولید ناخالص داخلی و میزان مصرف استان کرمان با کشور ایران و متوسط جهانی در حوزه های صنعت، خدمات، کشاورزی و شرب، بر طبق آمار و ارقام موجود، در کشورهای صنعتی تلاش شده است که مصرف آب در بخش صنعت افزایش و در بخش های کشاورزی و خدمات قابل قبول باشد. با این وجود میزان مصرف آب کشورهای دنیا در بخش کشاورزی حدود ۶۵ درصد و میزان مصرف آب کشاورزی در کشور ما حدود ۹۰ درصد می باشد. این در حالیست که مصرف آب در بخش های صنعت و خدمات (علی رغم توسعه پذیری زیاد) به نسبت متوسط جهانی به شدت کم است. از این رو توزیع مصرف و بهره وری نامتوازن بوده و آب در کشور ایران گلوگاه توسعه می باشد.

هم چنین در نظام تدبیر دولت در ایران، در همه ی ابعاد، نظام دستوری حاکم است. از این رو تصور می شود اگر دستوری صادر گردد مشروعیت و

اقتدار وجود داشته و عملیاتی می شود. بنابراین ذهنیتی وجود دارد که این نظام، نظام پاسخگویی است. از طرفی دولت و نیروهای جدید تازه وارد، توهم کارآمدی دارند.

به طور مثال از جمله پیامدهای در نظر نگرفتن نظام حقوقی و مالکیت انفال در ۴ دهه گذشته می توان به موارد زیر اشاره کرد:
در گذشته کمتر از ۸۰ هزار حلقه چاه در کشور داشتیم^۱. اما در حال حاضر ۹۰۰ هزار حلقه چاه، حداقل ده میلیارد متر مکعب بیلان منفی و بیش از ۱۱۵ درصد استفاده از منابع آب تجدید پذیر داریم که فاجعه است.

لازم به ذکر است که با توجه به آمار و ارقام موجود، از این تعداد، ۳۸۰ هزار حلقه چاه، غیر مجاز می باشند.
علاوه بر این در حال حاضر بیش از ۱ میلیون هکتار تصرف و تجاوز به عرصه منابع طبیعی داریم که در اختیار دولت بوده است. در واقع دولت در نظر داشت که بدون توجه به بهره برداری، خود کفایی را از توسعه سطح زیر کشت، به دست بیاورد. این در حالیست که فقط در کشوری که ۱۰ برابر میزان مصرف، آب وجود دارد، میزان تولید را در هکتار در نظر می گیرند. با این وجود با توجه به اینکه ما کشور کم آبی هستیم باید واحد تولید را، تولید برای هر متر مکعب آب در نظر می گرفتیم.

دستور جلسه ۲: طرح مسائل و مشکلات آب در بخش کشاورزی و نقش مدیریت منابع آب و قوانین در اتلاف منابع مذکور و ارائه راهکارهای پیشنهادی در حوزه های زیر:

الف: بررسی ایرادات قانون حل مشکل اراضی بایر

ب: بررسی علل عدم امکان انتقال آب کشاورزی از اراضی کم بازده به پر بازده

ج: پیشنهاد راه اندازی پایلوت بازار آب در دشت رفسنجان

د: بررسی شیوه اجرای تحقق آب قابل برنامه ریزی در بخش کشاورزی

ه: بررسی جایگزینی یارانه انرژی بخش کشاورزی در استحصال آب زیرزمینی با معادل ریالی آن

ایشان در ادامه موانع و پیشنهادات موجود در این حوزه را به شرح زیر مطرح نمودند:

• **اتلاف منابع آبی جهت حفظ و استمرار مالکیت اراضی:**

قانون حل مشکل اراضی بایر که براساس حکم ثانویه و برخلاف احکام اولیه شرعی در سال ۱۳۶۷ وضع شده است، در شرایط کنونی به معضلی برای مالکان زمین و آب و مانعی برای استفاده بهتر از منابع آبی بدل شده و اتلاف منابع ارزشمند آبی کشور را رقم زده است. از این رو در راستای افزایش بهره وری تولیدات کشاورزی پیشنهاد می شود قانون حل مشکل اراضی بایر که معضلی برای بهره وری بهتر تولیدات کشاورزی و زمینه ساز اتلاف آب است، ملغی و یا اصلاح گردد. بدین صورت که اگر کشاورز (مالک زمین) تقاضای خشک کردن زمین کشاورزی غیر اقتصادی خود را داشته باشد بتواند با تغییر کاربری مالکیت خود را حفظ نماید. هم چنین با محوریت جهاد کشاورزی پیگیری جهت سهولت تغییر کاربری اراضی بدون بازدهی که برای حفظ مالکیت و جلوگیری از کاهش سهم آب اختصاص یافته به کشاورز (به دلیل کاهش اراضی)، با هدر رفتن آب سبز نگه داشته شده اند، انجام شود. (با دریافت وجه در قبال تغییر کاربری اراضی کشاورزی به صنعتی، مسکونی، خدماتی و علاوه بر باز شدن سر فصل درآمد و هزینه جدید توسط سازمان برنامه و بودجه، در بودجه امسال نیز لحاظ خواهد شد. به عنوان مثال تغییر کاربری زمین کشاورزی برای تولید انرژی خورشیدی با این شرط که آب در اختیار کشاورز باقی بماند، باعث می شود از آب کشاورزی برای مصارف صنعتی استفاده گردد).

• **تفسیر ناصحیح مواد ۲۷ و ۲۸ قانون توزیع عادلانه آب که مانع از انتقال آب از مناطق کم بازده به مناطق پر بازده و اتلاف منابع ارزشمند آب می شود.** به استناد مواد ۲۷ و ۲۸ قانون توزیع عادلانه آب و به منظور صرفه جویی در مصرف آب با در نظر گرفتن متفاوت بودن شرایط هر استان پیشنهاد می شود امکان جابجایی آب از اراضی کم بازده به زمین های پر بازده در همان حوضه و یا محدوده مشخص از طریق تفویض اختیار وزارت نیرو به آب منطقه ای استان ها فراهم گردد.

• **ادامه مکانیزم حاکم (تخصیص) برای مسأله بازتخصیص، با توجه به اینکه سنخیت چندانی با دوره کنونی وضعیت مدیریت منابع آب در کشور**

^۱ وضعیت تعادلی که در آن امکان افزایش تعداد حلقه چاه، در بیشتر دشت های کشور وجود نداشته است.

(پیشی گرفتن مصارف از منابع - مدیریت تقاضا) ندارد و همچنین خود از عوامل اثرگذار در بروز شرایط کنونی بوده است، منطقی به نظر نمی‌رسد و از سوی دیگر، در هیچ یک از اسناد پشتیبان "طرح تعادل بخشی" یا "سازگاری با کم آبی" به پیامدهای ناشی از اجرای برنامه‌های ذیل آن بویژه بر بخش کشاورزی اشاره‌ای نشده است و متعاقباً تمهیداتی نیز برای جبران و یا دست کم کاهش میزان این خسارت‌ها اندیشیده نشده است. بنابراین در راستای رفع نارسایی نظام تخصیص آب اداری موجود و نحوه عرضه مناسب آب با تقاضای واقعی آب بران و مقابله با رفتارهای رانت خواهانه، پیشنهاد می‌شود با پیگیری وزارت نیرو نهاد بازار آب برای خرید و فروش آب ایجاد شود تا از طریق آن دارندگان مجوز بهره برداری از منابع آب، حقوق خود را با یکدیگر یا با متقاضیان جدید مبادله کنند. ساز و کار بازار آب (به طور بالقوه) می‌تواند وظایف مرتبط با تخصیص و توزیع منابع محدود آب را بین متقاضیان و مصرف کنندگان آب به صورت کلی و جزئی به عهده بگیرد. از این رو در نتیجه این مبادلات، آب ارزش بیشتری پیدا می‌کند و امکان توسعه در مناطقی که امکان تأمین آب جدید وجود ندارد، از طریق مهیا شدن فرصت خرید آب در بازار، بوجود می‌آید. هم چنین با افزایش کارایی مصرف و تخصیص آب، بدون نیاز به مصرف بیشتر آب، رشد اقتصادی ادامه پیدا می‌کند و شکل‌گیری و فعال‌سازی بازارهای آب به دلیل افزایش هزینه فرصت آب برای حبابه‌داران، سبب بازتخصیص آب به مصارف یا مصرف‌کنندگان کارا تر می‌شود.

- در راستای ناکارآمدی تعدیل پروانه های بهره برداری از چاه های کشاورزی، ذیل برنامه تعادل بخشی وزارت نیرو، پیشنهاد می‌شود وزارت نیرو و جهاد کشاورزی اجرای دو طرح جلوگیری از اضافه برداشت بیش از مقادیر مندرج در پروانه های بهره برداری و همچنین برداشت چاه های غیرمجاز را به طور جدی و مؤثر پیگیری نمایند. زیرا تعدیل پروانه های بهره برداری از چاه های کشاورزی موجبات نارضایتی گسترده بهره برداران را پدید آورده است. این در حالی است که، حتی به گواه دست‌اندرکاران و متولیان امر، این اصلاحات در فقدان وجود مکانیزم‌ها و ابزارهای کنترل کننده و برنامه‌های منظم پایش و سنجش مصارف آب بهره‌برداران، فاقد اثربخشی می‌باشد.
- ارزان بودن انرژی باعث شده پمپاژ آب توسط چاه ها با قیمت پایینی انجام گردد. همین موضوع برداشت از ذخائر آبی را تشدید نموده است. چنانکه اکثر دشت های کشور با مشکل کاهش ذخائر آبی روبرو هستند. بنابراین پیشنهاد می‌شود دشت رفسنجان برای دوره زمانی معینی (مثلاً ۳ ساله) توسط شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا به عنوان پایلوت حذف یارانه انرژی و پرداخت معادل نقدی آن به کشاورزان در نظر گرفته شود. پیش‌بینی می‌شود که در صورت اجرای چنین برنامه‌ای، برداشت آب از سفره‌های آب با توجه به هزینه بالای آن شکل منطقی تری به خود خواهد گرفت. پرداخت یارانه نقدی به کشاورزان این امکان را برای آن ها فراهم می‌کند که عواید حاصل از صرفه جویی در میزان انرژی مصرفی را در جهت ارتقاء بهره وری مصرف آب در اراضی کشاورزی خود هزینه نمایند.

در ادامه جلسه جناب آقای دکتر پورابراهیمی رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی ضمن تشکر از برگزاری جلسات مستمر، کارشناسی و اجرایی در اتاق کرمان و کار خوب اندیشکده تدبیر آب با حضور افراد با سواد و کارشناس در این حوزه که به دریافت خروجی علمی و منطبق با رویکردهای پژوهشی کمک کرده است، پیشنهادات مطرح شده را اجرایی دانسته و افزودند: ما یک فضای مردمی داریم که نیاز است موارد مطرح شده اطلاع رسانی و فرهنگسازی گردند. زیرا تصور مردم از نحوه مواجه با سیاست ها با موضوعاتی که در بدنه جامعه عملی وجود دارد، متفاوت است. علاوه بر این اعمال برخی سیاست‌های نادرست هزینه‌های سنگینی را برای کشور ایجاد کرده است از این رو زمانی می‌توان تصمیم‌گیری کرد که آب به یک منبع ملی تبدیل شود. لازم به ذکر است رویکرد کنونی آب اختصاصی است. این در حالیست که آب باید با رویکرد مالکیت عمومی و ملی دیده شود.

در حال حاضر اتفاقات خوبی در حوزه سیاست گذاری در حال شکل‌گیری است از این رو پیشنهاد می‌شود اقدامات صورت گرفته در این جلسه با اخذ نظرات، به صورت یک گزارش تخصصی، جهت قرار گیری این احکام در برنامه هفتم توسعه، در اختیار دولت قرار گیرند. ایشان در ادامه ضمن اعلام این خبر که با درخواست و پیگیری های متعدد، به زودی در دولت جدید تصمیمات خاصی برای افزایش اختیارات استانداران گرفته خواهد شد، افزودند مباحث اصلاح قانون در این حوزه توسط مجمع نمایندگان از مجلس شورای اسلامی پیگیری خواهد شد. هم چنین دو ماه قبل یک گزارش در شورای راهبردی مدیران در خصوص مشکلات مصرف آب در استان توسط دستگاه قضایی ارائه شد. از این رو پیشنهاد می‌شود برای حل مشکلات مطرح شده به این جلسه اکتفا نشده و جلسه بعدی شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی نیز با کامل

شدن موارد مطرح شده و دعوت از معاون محترم دادستان استان کرمان جهت ارائه گزارش مذکور، به این موضوع اختصاص یابد.
دکتر پورابراهیمی در خصوص آب های ژرف نیز موارد زیر را مطرح نمودند:

بر اساس توافقات شورای راهبردی، دسترسی به آب های ژرف آغاز شده است. از این رو پس از انجام ۶ سال کار مطالعاتی در این حوزه، طبق آخرین گزارش موجود در سال ۱۴۰۰، چهارمین مرحله حفاری در سیستان و بلوچستان به نتیجه رسیده است. در کمیسیون اقتصادی نیز به دلیل اهمیت این موضوع یک مشاور و منبع مالی تعیین و کار آغاز گردیده است. بنابراین پیشنهاد می شود با اتصال اندیشکده آب و در دستور کار قرار دادن این موضوع، از این ظرفیت کشور استفاده نماییم. در نهایت با مشخص کردن یک بازه زمانی، نتایج ظرف چند ماه آینده جمع بندی خواهند شد.

علاوه بر این با وجود اختصاص امکانات و سیستم مکانیزه به بخش کشاورزی، اطلاعاتی از میزان ذخیره آب در بخش کشاورزی موجود نیست. پیشنهاد می شود گزارشی در این خصوص نیز ارائه گردد. از طرفی با توجه به اینکه در استان کرمان سالانه حدود ۱ میلیارد متر مکعب بیلان منفی داریم، استمرار این وضعیت به یک زلزله خاموش منجر خواهد شد. از این رو نیاز است برای بخش کشاورزی تصمیم بگیریم به نحوی که کشاورز به صورت تخصصی و بدون اتلاف منابع آبی به کار خود بپردازد.

ایشان در ادامه ضمن تاکید بر این مطلب که با وجود مصرف آب فراوان در حوزه کشاورزی باز هم از ظرفیت آن به درستی استفاده نشده است افزودند بیش از ۹۰ درصد از آبیاری استان به صورت غرقابی است این در حالیست که در آبیاری غرقابی دو سوم آب تلف خواهد شد. بنابراین با توجه به اینکه اولویت مدیریت منابع آب در استان در بخش کشاورزی و شرب است، نیاز است برای این مسئله نیز تصمیم گیری شود.

در نتیجه با توجه به وضعیت آب و خشکسالی های پیاپی در استان، موضوع آب مسئله بسیار مهمی است که باید محور تصمیمات قرار گیرد. از این رو از مجموع موارد مطرح شده، موارد مربوط به سیاست گذاری های ملی توسط مجمع نمایندگان و موارد استانی توسط استاندار و مدیران اجرایی در یک بازه زمانی مشخص پیگیری خواهند شد.

سپس جناب آقای مهندس حسن پور، رئیس محترم مجمع نمایندگان و نماینده محترم شهرستان های سیرجان و بردسیر در مجلس شورای اسلامی، ضمن تشکر از برگزارکنندگان جلسه و صحبت های راهگشای دکتر پورابراهیمی، اتاق کرمان را از اتاق ایران جدا دانسته و مواردی به شرح زیر مطرح نمودند:

جلسات شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی که در اتاق کرمان برگزار می شود مختص شهر کرمان بوده و گزارش های کارشناسی ارائه شده نیز برش شهرستانی ندارند؛ از این رو پیشنهاد می شود این جلسات همزمان در سایر شهرستان ها نیز برگزار گردند. علاوه بر این در استان کرمان بخشی از اختیارات مدیران استان به شهرستان ها و بخشی از اختیارات فرمانداران نیز به بخشداران تفویض گردد. ما نیز آمادگی داریم که مسائل را به صورت جدی و تمام وقت پیگیری و از ظرفیت هر ۱۰ نماینده استان کرمان استفاده نماییم.

در انتهای جلسه جناب آقای دکتر زینی وند استاندار محترم کرمان و رئیس شورا ضمن تشکر از گزارشات ارائه شده افزودند که در یکی از جلسات شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی نیاز است که متخصصین، موثرین و صاحب نظران دعوت شده و جناب آقای رودری چهار چوبی از برنامه های دولت که به استان تفویض خواهد شد را، ارائه دهند.

در خصوص تصمیم دولت برای واگذاری بخشی از اختیارات به استان ها و استانداران، سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان پیشرو بوده و اسناد خوبی را طراحی و تحویل داده است. هم چنین اراده دولت در سازمان مدیریت و برنامه ریزی به عنوان اتاق فکر دولت، به سمت توجه به برنامه رفته است تا بودجه و اسناد آن نیز موجود است. این در حالیست که ما در استان اختیارات اقتضایی آب، زمین و معادن را می خواهیم و در صورت تفویض این اختیارات، دیگر نیاز به بودجه دولتی نداریم. لازم به ذکر است که استانداران نیز باید خودشان را برای این سطح از مسئولیت آماده کنند.

رئیس جمهور نیز نسبت به گسترش تشکیلات به شدت حساسیت نشان داده و از سوی دیگر بر واگذاری برخی اختیارات به استان ها تأکید دارد که این موارد بسیار مهم و ارزشمند هستند. علاوه بر این در حال حاضر می توان احکامی را به بودجه ۱۴۰۱ افزود. ضمن اینکه برنامه توسعه هفتم نیز در دست تدوین می باشد که در این راستا می توان اقداماتی مهمی انجام داد.

هم اکنون حدود ۴۶ هزار میلیارد تومان طرح تعریف شده از جمله لاستیک سازی، شهرک انرژی های نو، الکترودهای گرافیتی، پلاسمای خون و مرکز لجستیک شرق کشور در استان داریم که با محوریت دکتر پورابراهیمی در حال پیگیری است. با این وجود این طرح ها با مسئله اختصاص زمین، مجوز محیط زیست و آب مواجه می باشند. این در حالیست که افزایش اختیارات به استان ها این طرح ها را تا حد زیادی جلو خواهد برد.

از طرفی در استان کرمان ۵۲ میلیارد مترمکعب آب در بخش کشاورزی، ۲۷۰ میلیون متر مکعب آب شرب و ۷۰ میلیون متر مکعب آب در بخش صنعت مصرف می‌شود. این در حالیست که اثر بخشی حوزه کشاورزی در کل کشور تنها حدود ۱۰ درصد می باشد.

برای فعال کردن منطقه ویژه جازموریان که ۱۷-۱۸ سال مجوز داشته و می تواند تحول عظیمی را در منطقه ایجاد کند، نیاز به ۱۵۰ لیتر آب بر ثانیه داشتیم که توانستیم این آب را از یک کشاورز خریداری کنیم. این در حالیست که با تفویض اختیار امکان برداشت تضمینی آب از دشت رودبار، کهنوج و قلعه گنج فراهم بود.

ایشان در ادامه ضمن تاکید بر این مطلب که در حال حاضر ۹۰۰ محدوده ثبت شده غیرفعال داریم که به دلیل برخی قوانین مزاحم نمی توان آنها را فعال کرد و به چرخه اقتصاد استان بازگرداند افزودند کشورها با قوانین دست و پا گیر و مزاحم راحت تر سقوط می کنند تا اینکه جنگ و لشکرکشی بین المللی صورت گیرد. با این وجود اجرای سند سازگاری با کم آبی، کاهش برداشت غیرمفید منابع آبی برای کشاورزی و استفاده از آب با صنایع سازگار با مناطق، از برنامه های قطعی و جدی استان می باشد.

در ادامه جاسه دکتر زینی وند با تاکید بر لزوم ایجاد فهم عمومی، نیاز به سنجش دانش و فهم از مسائل توسعه در مدیران بخش کشاورزی، صنعت و فناوری را مطرح کرده و افزودند وجود فهم نسبی از مسائل اتفاقات خوبی را در استان رقم خواهد زد.

همچنین ایشان ضمن تشکر از مهندس طبیب زاده و همکارانشان به دلیل تبدیل جلسات شورای گفت و گو به یک تریبون برای تولید دانش و ضروریات استان، کتابچه شورای گفت و گو که به تازگی از خلاصه دستور جلسات شوراهای گذشته تهیه شده است را به عنوان یک سند راهبردی، برای استفاده همه مدیران، جهت شناخت اولیه مسائل مختلف استان مانند آب، انرژی، صنایع کوچک و متوسط، دانش بنیان و... عنوان نمودند.

در انتها نیز از مدیران خواستند که شخص محور و دلبسته به سمت ها نباشند و از یک ساعت فرصت مسئولیت، فرصت خلق کنند.

خارج از دستور: برنامه های اقتصادی سال ۱۴۰۱ با نگاه توسعه پایدار

با توجه به اهمیت توسعه اقتصاد استان، پس از بحث و گفت و گو مقرر شد برنامه های توسعه اقتصاد استان برای سال ۱۴۰۱ در یکی از جلسات شورای گفت و گو ارائه شود.

مصوبات

مصوبات استانی		
ردیف	عنوان دستور جلسه	تصمیم/تصمیمات
۱	پیش از دستور ۱ و ۲: ارائه گزارش طرح های نیمه فعال و راکد سازمان جهاد کشاورزی شمال و صنعت، معدن و تجارت جنوب استان	با توجه به گزارش سازمان های جهاد کشاورزی شمال و صنعت، معدن و تجارت جنوب استان در خصوص وضعیت واحدهای تولیدی استان، همچنین پیشنهاد جناب آقای دکتر پور ابراهیمی، مقرر شد جناب آقای دکتر مهربانی لیستی از وضعیت واحد ها، اقدامات انجام شده از فروردین ماه سال جاری و برنامه های آتی که نیاز به اخذ تصمیماتی خارج از استان دارد، به تفکیک سازمان های جهاد کشاورزی شمال و جنوب و سازمان های صنعت، معدن و تجارت شمال و جنوب استان کرمان تهیه و در جلسه آتی شورا ارائه نمایند و لیست تهیه شده در اختیار مجمع نمایندگان استان قرار گیرد.

مصوبات استانی		
ردیف	عنوان دستور جلسه	تصمیم/تصمیمات
۲	دستور جلسه ۲	با توجه به مباحث مطرح شده در خصوص موضوع آب و اشاره به گزارشی که در شورای راهبردی مدیران در خصوص مشکلات مصرف آب در استان توسط دستگاه قضایی ارائه شده است، با در نظر گرفتن این موضوع که برنامه هفتم توسعه نیز در دست تدوین است، مقرر شد تمامی اقدامات صورت گرفته در حوزه آب و پیشنهادات مطرح شده در این جلسه به صورت یک گزارش تخصصی، جهت قرار گیری در برنامه هفتم توسعه، در اختیار دولت قرار گیرند.
۳	خارج از دستور: برنامه های اقتصادی سال ۱۴۰۱ با نگاه توسعه پایدار	مقرر شد در یکی از جلسات آتی شورای گفت و گو سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان برنامه های توسعه اقتصاد استان برای سال ۱۴۰۱ را تشریح نمایند.

موضوعات ملی و فراگیر		
ردیف	عنوان دستور جلسه	پیشنهاد/پیشنهادهای
۱	دستور جلسه ۲-الف: بررسی ایرادات قانون حل مشکل اراضی بایر	- در راستای افزایش بهره‌وری تولیدات کشاورزی پیشنهاد می شود قانون حل مشکل اراضی بایر که معضلی برای بهره‌وری بهتر تولیدات کشاورزی و زمینه ساز اتلاف آب است ملغی گردد و یا این قانون به گونه ای اصلاح گردد تا در صورتیکه کشاورز (مالک زمین) تقاضای خشک کردن زمین کشاورزی غیر اقتصادی خود را داشته باشد بتواند با تغییر کاربری مالکیت خود را حفظ نماید. - با محوریت جهاد کشاورزی پیگیری جهت سهولت تغییر کاربری اراضی بدون بازدهی که برای حفظ مالکیت و جلوگیری از کاهش سهم آب اختصاص یافته به کشاورز (به دلیل کاهش اراضی)، با هدر رفتن آب سبز نگه داشته شده اند، انجام شود. (با دریافت وجه در قبال تغییر کاربری اراضی کشاورزی به صنعتی، مسکونی، خدماتی و، علاوه بر باز شدن سر فصل درآمد و هزینه جدید توسط سازمان برنامه و بودجه، در بودجه امسال نیز لحاظ خواهد شد. به عنوان مثال تغییر کاربری زمین کشاورزی برای تولید انرژی خورشیدی با این شرط که آب در اختیار کشاورز باقی بماند، باعث می شود از آب کشاورزی برای مصارف صنعتی استفاده گردد).
۲	دستور جلسه ۲-ب: بررسی علل عدم امکان انتقال آب کشاورزی از اراضی کم بازده به پر بازده	به استناد مواد ۲۷ و ۲۸ قانون توزیع عادلانه آب و به منظور صرفه جویی در مصرف آب با در نظر گرفتن متفاوت بودن شرایط هر استان پیشنهاد می شود امکان جابجایی آب از اراضی کم بازده به زمین های پر بازده در همان حوضه و یا محدوده مشخص از طریق تفویض اختیار وزارت نیرو به آب منطقه ای استان ها فراهم گردد.

موضوعات ملی و فراگیر		
ردیف	عنوان دستور جلسه	پیشنهاد / پیشنهادات
۳	دستور جلسه ۲- ج: پیشنهاد راه اندازی پایلوت بازار آب در دشت رفسنجان	در راستای رفع نارسایی نظام تخصیص آب اداری موجود و نحوه عرضه مناسب آب با تقاضای واقعی آب بران و مقابله با رفتارهای رانت خواهانه، پیشنهاد می شود با پیگیری وزارت نیرو نهاد بازار آب برای خرید و فروش آب ایجاد شود تا از طریق آن دارندگان مجوز بهره برداری از منابع آب، حقوق خود را با یکدیگر یا با متقاضیان جدید مبادله می کنند. سازوکار بازار آب (به طور بالقوه) می تواند وظایف مرتبط با تخصیص و توزیع منابع محدود آب را بین متقاضیان و مصرف کنندگان آب به صورت کلی و جزئی به عهده بگیرد از این رو در نتیجه این مبادلات، آب ارزش بیشتری پیدا می کند و امکان توسعه در مناطقی که امکان تامین آب جدید وجود ندارد، از طریق مهیا شدن فرصت خرید آب در بازار بوجود می آید. هم چنین با افزایش کارایی مصرف و تخصیص آب، بدون نیاز به مصرف بیشتر آب، رشد اقتصادی ادامه پیدا می کند و شکل گیری و فعال سازی بازارهای آب به دلیل افزایش هزینه فرصت آب برای حقابه داران، سبب باز تخصیص آب به مصارف یا مصرف کنندگان کارا تر می شود.
۴	دستور جلسه ۲- د: بررسی شیوه اجرای تحقق آب قابل برنامه ریزی در بخش کشاورزی	در راستای ناکارآمدی تعدیل پروانه های بهره برداری از چاه های کشاورزی، ذیل برنامه تعادل بخشی وزارت نیرو، پیشنهاد می شود وزارت نیرو و جهاد کشاورزی اجرای دو طرح جلوگیری از اضافه برداشت بیش از مقادیر مندرج در پروانه های بهره برداری و همچنین برداشت چاه های غیرمجاز را به طور جدی و موثر پیگیری نمایند.
۵	دستور جلسه ۲- ه: بررسی جایگزینی یارانه انرژی بخش کشاورزی در استحصال آب زیرزمینی با معادل ریالی آن	دشت رفسنجان برای دوره زمانی معینی (مثلاً ۳ ساله) توسط شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا به عنوان پایلوت حذف یارانه انرژی و پرداخت معادل نقدی آن به کشاورزان در نظر گرفته شود. پیش بینی می شود که در صورت اجرای چنین برنامه ای، برداشت آب از سفره های آب با توجه به هزینه بالای آن شکل منطقی تری به خود خواهد گرفت. پرداخت یارانه نقدی به کشاورزان این امکان را برای آن ها فراهم می کند که عواید حاصل از صرفه جویی در میزان انرژی مصرفی را در جهت ارتقاء بهره وری مصرف آب در اراضی کشاورزی خود هزینه نمایند.